Hörselskadades Riksförbund
Box 1068, 164 25 Kista
tel: +46 (0)8-457 55 00
e-post: hrf@hrf.se
www.hrf.se

2026-10-29

Till Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sl@regeringskansliet.se
Från Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Remissvar SOU 2026:38 Behovsstyrd vård S2026/01367

Hörselskadades Riksförbund (HRF) är hörselskadades egen intresseorganisation, en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden folkrörelse för Sveriges 1,8 miljoner människor som lever med hörselnedsättning eller hörselskada.

En hörselnedsättning medför kommunikativa utmaningar i olika situationer, vilket kan medföra en ökad risk för ofrivillig isolering och minskad social delaktighet. God tillgänglighet till vård har avgörande betydelse för hörselskadades möjligheter att vara fullt delaktiga i samhället. En obehandlad hörselnedsättning kan öka risken för ohälsa, demens och kognitiva svårigheter.

För att vården ska vara jämlik krävs inte bara god tillgänglighet utan också att ekonomiska förutsättningar inte begränsar möjligheten att få del av rehabilitering och hörhjälpmedel efter behov.

Sammanfattande synpunkter från Hörselskadades Riksförbund, HRF

HRF välkomnar utredningens ambition att stärka patienternas ställning, öka tillgängligheten och skapa en mer behovsstyrd vård. För att reformerna ska komma hörselskadade till del måste hörselvård, rehabilitering och hörhjälpmedel omfattas fullt ut. Långa väntetider påverkar möjligheterna att kommunicera, arbeta, studera och vara delaktig i samhället. Positivt är också att utredningen uppmärksammar hjälpmedelsavgifter och föreslår att hjälpmedelskostnader ska utredas för inkludering i högkostnadsskyddet. Tillgången till dessa insatser ska vara jämlik och inte vara beroende av bostadsort eller ekonomi.

HRF vill också framhålla att minskade skillnader inom hjälpmedelsområdet är ett av sju fokusområden i den av regeringen fastställda nationella strategin för rehabilitering och habilitering 2026–2030.

- HRF tillstyrker utredningens förslag om stärkt vårdgaranti
- HRF tillstyrker stärkt rätt att få vård hos annan vårdgivare
- HRF tillstyrker nationella principer för avgifter och att utredningen pekar ut hjälpmedelsavgifter som ett prioriterat område och föreslår enhetliga avgifter.

- HRF tillstyrker möjlighet att inkludera hjälpmedel i dagens högkostnadsskydd. HRF välkomnar utredningens förslag att regeringen ska utreda hur kostnader för hjälpmedel och hjälpmedelsförskrivning kan omfattas av högkostnadsskyddet.
- HRF avvisar ett särskilt högkostnadsskydd för hjälpmedel. HRF betonar att ett särskilt högkostnadsskydd riskerar att befästa en särbehandling av patienter med funktionsnedsättning, i stället för att stärka jämlikheten i vården och står i strid med hälso- och sjukvårdslagens principer om **vård på lika villkor**.

Synpunkter på några av förslagen

En stärkt vårdgaranti måste omfatta hela vårdkedjan

HRF ser positivt på förslagen att stärka vårdgarantin och förbättra patienters möjligheter att få vård i tid.

För personer med hörselnedsättning är det avgörande att vårdgarantin omfattar hela vårdkedjan, inte bara den initiala vårdkontakten. Även utredning, hjälpmedelsförsörjning och rehabilitering behöver omfattas av tydliga krav på tillgänglighet och uppföljning.

Rehabilitering är ofta lika viktig som medicinsk behandling. När tillgången till hörselrehabilitering, hörapparater och andra hörhjälpmedel fördröjs påverkas möjligheterna att kommunicera, arbeta, studera och delta i samhällslivet. Konsekvenserna kan bli ökad isolering, försämrad hälsa och minskad delaktighet.

HRF anser därför att reformen bör följas av en nationell uppföljning av väntetider inom hörselvården.

De regionala skillnaderna behöver minska

Tillgången till hörselvård och hörhjälpmedel varierar i dag stort mellan regionerna när det gäller väntetider, avgifter och villkor, vilket är svårt att förena med målet om vård på lika villkor.

Tidiga insatser vid hörselnedsättning kan förebygga ohälsa, social isolering och svårigheter i arbetslivet. En väl fungerande hörselvård gynnar därför både individen och samhället.

HRF välkomnar utredningens ambition att skapa mer likvärdiga förutsättningar över landet. Var en person bor ska inte avgöra vare sig tillgången till hörselvård eller kostnaderna för nödvändiga hjälpmedel. För personer med hörselnedsättning är principen om vård på lika villkor ännu inte fullt ut förverkligad.

Hjälpmedel är en del av vården

HRF välkomnar att utredningen uppmärksammar behovet av att se över avgifter och finansiering av hjälpmedel och delar bedömningen att kostnader för hjälpmedel och hjälpmedelsförskrivning behöver utredas vidare.

Hörapparater och andra hörhjälpmedel är medicinskt motiverade hjälpmedel som kompenserar för en funktionsnedsättning. De är en integrerad del av behandling och rehabilitering och bör omfattas av samma principer om vård efter behov som övriga vårdinsatser.

HRF avvisar separat högkostnadsskydd för hjälpmedel

HRF avvisar eventuellt förslag om ett separat högkostnadsskydd för hjälpmedel. Hjälpmedel är en del av hälso- och sjukvården och bör därför omfattas av det ordinarie högkostnadsskyddet för hälso- och sjukvård.

Att personer som behöver hjälpmedel ska bära högre vårdkostnader än andra patientgrupper strider mot principen om vård på lika villkor efter behov. Ingen ska behöva avstå från hjälpmedel eller rehabilitering av ekonomiska skäl. Ett separat högkostnadsskydd riskerar dessutom att befästa särlösningar för personer med funktionsnedsättning i stället för att stärka jämlikheten i vården.

HRF vill i sammanhanget lyfta att utredningen själv konstaterar att högre patientavgifter kan minska efterfrågan på vård och få negativa konsekvenser för vissa patientgrupper. Utredningen pekar även på motsägelsen i att hjälpmedelsavgifter kan tas ut med stöd av hälso- och sjukvårdslagen samtidigt som de i praktiken undantas från regionernas högkostnadsskydd.

Stärkt uppföljning behövs för att säkerställa jämlik vård

HRF ser positivt på förslagen om stärkt nationell uppföljning och ökad transparens kring vårdens tillgänglighet.

Det är viktigt att staten följer upp hur reformerna fungerar för olika patientgrupper. Hörselvården bör särskilt uppmärksammas eftersom området länge har präglats av långa köer till hörselrehabilitering och omfattande regionala skillnader i väntetider, avgifter och tillgång till rehabilitering.

Ökad kunskap om skillnaderna är en förutsättning för att de ska kunna minska. Regioner som lyckas förbättra tillgängligheten kan också bidra med viktiga erfarenheter och goda exempel.

Med vänliga hälsningar,
Hörselskadades Riksförbund

Jonas Sahlberg
förbundsordförande